

Etusivu>Perhe- ja perintöoikeudelliset asiat>Varallisuussuhteet avioliitossa ja rekisteröidyssä parisuhteessa>Aviovarallisuussuhteet

Itävalta

1 Onko tässä jäsenvaltiossa lakiin perustuva aviovarallisuussuhteiden järjestelmä? Mitä siinä säädetään?

Itävallassa on omaisuuden erillisyyden periaatteeseen perustuva järjestelmä, jossa kumpikin puoliso säilyttää omistusoikeuden ennen avioliittoa hankkimaansa omaisuuteen ja omistaa yksin avioliiton aikana hankkimansa omaisuuden (Itävallan siviililain *Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch* 1233 ja 1237 §). Puoliso on myös yksinään velallistensa velkoja ja velkojensa velallinen.

2 Miten puoliset voivat järjestää aviovarallisuussuhteensa? Mitä muodollisia vaatimuksia tähän sovelletaan?

Osapuolet voivat poiketa lakisääteisestä järjestelmästä avioehtosopimuksella (*Ehepakt*). Avioehtosopimuksen voimaassaolo edellyttää notaarin vahvistamaa asiakirjaa (notaarin vahvistamia asiakirjoja koskevan lain *Notariatsaktsgesetz* 1 §).

3 Onko aviovarallisuussuhteiden järjestämistä rajoitettu?

Aviovarallisuussuhteisiin sovelletaan lähtökohtaisesti sopimusvapautta. Avioehtosopimuksessa ei kuitenkaan voida sopia esimerkiksi vastavuoroisesta elatusvelvollisuudesta luopumisesta voimaassaolevan avioliiton aikana.

4 Mitkä ovat avioeron, asumuseron tai avioliiton pätemättömäksi julistamisen oikeusvaikutukset aviovarallisuussuhteisiin?

Lakisääteinen "täysi" omaisuuden erillisyyden periaateeseen perustuva järjestelmä on voimassa vain avioliiton mitättömäksi tai pätemättömäksi julistamisen tai avioeron saakka, koska sen jälkeen on suoritettava ositus, jossa omistussuhteet eivät ole ratkaiseva tekijä. Avioliiton purkamiseen sovelletaan aviovarallisuuden jakoa koskevaa periaatetta. Jako koskee ensinnäkin avioliiton käyttöomaisuutta, joka on ollut molempien puolisoitten käytössä, kuten pariskunnan asuntoa, autoa tai kotitaimistoa. Lisäksi se koskee avioliiton aikana kertyneitä säästöjä, jollaiseksi katsotaan kaikenlainen aviopuolisoitten aviollisen yhteiselämän aikana kokoama varallisuus, joka on tavallisesti realisoitavissa.

5 Miten toisen puolison kuolema vaikuttaa aviovarallisuussuhteisiin?

Jos aviovarallisuus on ollut yhteistä (*Gütergemeinschaft*) – käytännössä harvoin – ja toinen puolisoista kuolee, yhteinen omaisuus on jaettava. Kaikkien velkojen vähentämisen jälkeen jäljelle jäävä omaisuus jaetaan sovituksi suhteeksi eloonjääneen puolison ja kuolinpesän kesken. Kuolinpesään sovelletaan tavanomaista omaisuuden erillisyyden järjestelmää (*Gütertrennung*), ja puolison lakisääteinen perintöoikeus riippuu siitä, keitä muita perillisiä kuolleella on. Puolisolla on oikeus kolmasosaan perinnöstä, jos perittävällä on lapsia tai näiden jälkeläisiä. Hänellä on oikeus kahteen kolmasosaan, jos muita perillisiä ovat kuolleen vanhemmat, ja muussa tapauksessa koko omaisuuteen. Lisäksi puoliso on yksi niistä henkilöistä, joilla on oikeus lakiosaan. Lakiosana puolisoille kuuluu puolet siitä, mihin hänellä olisi oikeus lakimääräisen perimyksen nojalla.

6 Millä viranomaisella on toimivalta ratkaista aviovarallisuussuhteita koskeva asia?

Avioliittolain (*Ehegesetz*) 81 §:n ja sitä seuraavien pykälien mukaisesti omaisuuden ositus ratkaistaan avioeron tai avioliiton pätemättömäksi tai mitättömäksi julistamisen jälkeen joko yhteisellä sopimuksella tai tuomioistuimen päätöksellä.

7 Miten aviovarallisuussuhteiden järjestelmä vaikuttaa puolison ja kolmansien osapuolten välisiin oikeussuhteisiin?

Pääsääntöisesti puoliso ei voi ilman toisen puolison myötävaikutusta aiheuttaa tälle oikeuksia tai velvollisuuksia. Yhteistä kotitaloutta hoitava puoliso, jolla ei ole tuloja, voi pelkän ns. taloudenpitovallan (*Schlüsselgewalt*) puitteissa edustaa toista puolisoa päivittäisissä oikeustoimissa, joita hän toteuttaa yhteisen kotitalouden hyväksi ylittämättä puolisoitten elintason mukaista tasoa. Tätä ei sovelleta, jos toinen puoliso on ilmoittanut kolmannelle osapuolelle, ettei hän halua puolisonsa edustavan häntä. Jos kolmas osapuoli ei pysty olosuhteista päättämään, että asiaa hoitava puoliso toimii edustajana, molemmat puoliset ovat yhteisvastuussa.

Jos on erikseen sovittu, että aviovarallisuus on yhteistä, tästä aiheutuu ainoastaan puolisoitten välinen sitoumus, jonka mukaan toinen puolisoista ei voi luopua omasta yhteisomaisuuden osuudestaan ilman toisen suostumusta. Aviovarallisuuden ollessa yhteistä ainoastaan kiinteän omaisuuden kirjaaminen kiinteistörekisteriin aiheuttaa esineoikeudellista vaikutusta joko luovutus- ja rasisutskiellon vuoksi (siviililain 364c §) tai siviililain 1236 §:ään perustuvan rajoituksen vuoksi, jonka mukaan aviovarallisuuden ollessa yhteistä kumpikaan osapuoli ei voi yksipuolisesti luopua osuudestaan.

8 Lyhyt kuvaus aviovarallisuuden jakautumisesta, mukaan lukien ositus, jako ja myynti, tässä jäsenvaltiossa.

Avioliittolain 81 §:n ja sitä seuraavien pykälien mukainen omaisuuden ositus avioeron tai avioliiton pätemättömäksi tai mitättömäksi julistamisen jälkeen ei riipu syyllisyydestä, vaikkakin se voidaan ottaa huomioon kohtuullisuusarvioinnissa. Omaisuuden ositus tehdään osapuolten yhteisestä sopimuksesta tai oikeuden päätöksellä toisen pyynnöstä. Muussa tapauksessa sovelletaan edelleen omaisuuden erillisyyttä, jolloin kumpikin osapuoli pitää oman omaisuutensa. Ositusta on pyydettävä vuoden kuluessa siitä, kun avioerotuomio on tullut lainvoimaiseksi. Osituksessa jaetaan aviollinen käyttöomaisuus ja avioliiton aikana kertyneet säästöt. Avioliittolain 82 §:n mukaan ositus ei koske omaisuutta, joka puolisoilla on ollut ennen avioliiton solmimista tai jonka hän on saanut perintönä tai kolmannen osapuolen lahjana, joka on yksinomaan hänen henkilökohtaisessa käytössään tai liittyy hänen ammattinsa harjoittamiseen tai joka on osa yritystä tai joka muodostuu yrityksen osakkeista, ellei ole kyse pelkästään sijoituksista.

9 Millä tavoin kiinteä omaisuus rekisteröidään ja mitä asiakirjoja tai tietoja siihen vaaditaan?

Kiinteistörekisteriin merkitsemistä koskeva hakemus on jätettävä siitä alueesta vastaavalle piirituomioistuimelle (*Bezirksgericht*), jossa rekisteröitävä kiinteistö sijaitsee.

Hakijan on allekirjoitettava kirjallinen hakemus. Allekirjoitusta ei yleensä tarvitse todistaa oikeaksi, ellei hakemus sisällä ilmoitusta tahdosta muuttaa kiinteistöön liittyviä oikeuksia (*Aufsandungserklärung*).

Hakemukseen on liitettävä virallinen asiakirja tai virallisesti vahvistamaton asiakirja, jossa on osapuolten oikeaksi todistetut allekirjoitukset ja joka sisältää omistusoikeuden hankkimisen oikeusperustan (esim. myyntisopimus). Kiinteistöä koskevien tarkkojen tietojen lisäksi virallisesti vahvistamattomassa asiakirjassa on oltava *Aufsandungserklärung*.

Aufsandungserklärung on ilmoitus, jossa henkilö, jonka oikeuksia rajoitetaan, rasitetaan, peruutetaan tai siirretään toiselle henkilölle, antaa tähän nimenomaisen suostumuksensa (myyntisopimuksen osalta tämä henkilö on myyjä). Ilmoitus on vahvistettava tuomioistuimessa tai notaarilla, ja ilmoituksen antajan on allekirjoitettava se. Ilmoitus voidaan tehdä myös kiinteistörekisterihakemuksessa, mutta hakemuksen allekirjoitukset on silti vahvistettava tuomioistuimessa tai notaarilla.

Hakemukseen on myös liitettävä verolain (*Bundesabgabeordnung*) 160 §:n mukainen verohallinnon todistus verojen maksusta (*Unbedenklichkeitsbescheinigung*). Se on veroviranomaisten vahvistus siitä, että kiinteistörekisteriin kirjaamiselle ole esteitä maksettavien verojen vuoksi.

Jos hakemuksen tekee asianajaja tai notaari, se on tehtävä sähköisesti. Tällöin liitteet on arkistoitava asiakirja-arkistoon, ja veroviranomaisten todistus voidaan korvata asianajajan tai notaarin tekemällä verolaskelmalla.

Päivitetty viimeksi: 05/06/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.